

middelen van verweer zijn. Met opzet zeg ik van verweer, daar in dit woord ook het beginsel uitgedrukt is.

Het is reeds bijna 70 jaar geleden, dat Schroeder van der Kolk in een rede bij de overdracht van het rectoraat aan de Hoogeschool te Utrecht een noodkreet deed hooren „over de verwaarloozing der vereischte zorg, ter leniging van het lot der krankzinnigen en ter genezing derzelven in ons vaderland”. „God geve”, zoo zegt hij, „dat deze (door hem uitgesproken) wenschen binnenkort vervuld worden, dat de belemmeringen, die minder in de zaak zelve, dan in de gezindheden der menschen gelegen zijn, spoedig verdwijnen”. Zijne wenschen zijn voor een groot deel vervuld geworden. Nederland staat nu mede in de eerste plaats, waar het geldt de behartiging van de belangen der krankzinnigen en er is een prijzenswaardige wedijver om in de goede richting werkende steeds meer de eigenaardige moeilijkheden, aan de verpleging van krankzinnigen verbonden, te overwinnen. Wie gedurende vele jaren in een krankzinnigengesticht werkzaam was, beseft volkomen, dat van een rusten op de verkregen lauweren nog geen sprake kan zijn, dat er steeds weer gewaakt moet worden tegen sleur en verkeerde gewoonten, die juist bij deze verpleging zoo gemakkelijk insluipen. Maar hij is met dankbaarheid vervuld, als hij terug ziet op hetgeen was en nu is, hetgeen verkregen werd dank zij de energie der geneesheeren.

Heeft de vooruitgang van de wetenschappelijke psychiatrie gelijken tred gehouden met dien van de krankzinnigenverpleging, — dat is de vraag, wier uiteraard korte bespreking ik mij tot taak heb gesteld. Het kan niet ontkend worden, dat de waardeering voor den psychiater door de betere gestichten en de betere verpleging belangrijk gestegen is. Wij wenschen echter niet alleen waardeering voor de goede verpleging, we wenschen die ook voor onze wetenschap.

Lange jaren leefden de psychiaters betrekkelijk afgezonderd van elkander en van de collega's, die de andere onderdeelen der geneeskunde beoefenden. Zij legden bij elkaar bezoeken af en bespraken nu en dan wetenschappelijke vraagstukken; het was de periode, waarin de algemeene menschenkennis het voornaamste geacht werd, waarbij van het individueel verzamelen van gegevens eigenlijk de waarde van den psychiater afhing. Die bezoeken her-